

ANTONČEK

Slovenska vas

Otvoritev

Zrasla je vasica – iz zgodb, rok in src

V objemu kamniških planin, kjer se prepletata bogata naravna in kulturna dediščina, je ob 70-letnici Vrtca Antona Medveda Kamnik zrasla Slovenska vasica – edinstven prostor učenja, igre in povezovanja. Ta posebna vasica ni le simbol praznovanja jubileja, temveč živ dokaz, kako pomembno je, da otrokom približamo življenje naših prednikov ter jim pomagamo razvijati spoštovanje do svojih korenin.

Vasica predstavlja štiri slovenske pokrajine, ki so zaživele skozi čudovite hiške: planšarska hiša ponosno zastopa Gorenjsko, sledijo ji primorska, dolenjska in prekmurska hišica, ki jih bomo v prihodnje še nadgrajevali z interaktivnimi vsebinami in avtentičnimi elementi posamezne regije.

Vsaka hiška je polna življenja – napolnjena z zvoki, pravljicami, oblačili in predmeti, ki otrokom omogočajo stik s tradicijo, razvijajo domišljijo in veščine ter krepijo občutek pripadnosti. Skozi igro otroci odkrivajo pomen kulturne dediščine, trajnostnega ravnanja in skupnosti.

V tem času je Slovensko vasico obiskalo že veliko gostov iz Slovenije in tujine. Vsakič je bila sprejeta z navdušenjem, spoštovanjem do ideje in občudovanjem vloženega truda. Takšni odzivi so za nas potrditev, da smo ustvarili nekaj dragocenega – prostor, ki povezuje generacije, regije in ljudi.

Slovensko vasico bomo tudi v prihodnje razvijali in nadgrajevali – vključili jo bomo v novi projekt Igralnih uric za otroke in njihove starše iz tujejezičnega okolja, kjer bo igriva vsebina otrokom omogočala spoznavanje jezika in kulture skozi izkušnjo.

Uresničitev te dolgo tleče ideje ni bila samoumevna – vanjo je bil vložen izjemen trud številnih posameznikov. K projektu so s svojim znanjem in predanostjo prispevali arhitekti, gradbeniki, naši hišniki, šivilje iz pralnice, strokovni delavci vrtca ter starši. Vsak kamen, vsak kos lesa, vsaka zgodba nosi pečat njihovega dela in srčnosti.

Naša pričakovanja so velika – želimo, da bo vasica otrokom navdih in učilnica pod milim nebom, prostor za raziskovanje, povezovanje in čudenje. Verjamemo, da bo Slovenska vasica še dolgo živela znotraj našega vrtca kot srčno jedro kulturne zavesti, skupne identitete in otroške radovednosti.

Liana Cerar, ravnateljica vrtca

Postavitev slovenske vasice v vrtcu Antona Medveda Kamnik je izjemno pomembna, saj ima večplasten pomen za otroke, vrtec in širšo skupnost. Ta projekt ne le obeležuje visoki jubilej 70-letnega delovanja vrtca, ampak tudi pomembno prispeva k razvoju otrok in ohranjanju kulturne dediščine.

Ta ideja je v meni tlela deset let, saj sem želela imeti v eni od naših enot takšno slovensko vasico. Zelo sem vesela, da ta zgodba ni zrasla v Ljubljani, ampak tu, v Kamniku, v čudovitem okolju, kjer smo obdani z lepimi planinami. Vsi otroci iz našega velikega vrtca bodo deležni obiska te izjemne slovenske vasice. Vse hiške so napolnjene z zvočno in didaktično vsebino, otroci se lahko igrajo, spoznavajo svoje korenine in dobijo občutek, kakšno je bilo nekoč življenje. Ta zgodba se ne bi mogla zgoditi, če ne bi sodelovali naši zaposleni, tudi hišniki, zaposlene iz pralnice, ki so pomagale šivati oblačila, vzgojiteljice, ki so napisale pravljice, mamica, ki je pomagala z ilustracijami.

Pomembnost projekta

- 1. Ohranjanje kulturne dediščine:** Slovenska vasica bo otrokom omogočila neposreden stik s tradicionalnimi slovenskimi običaji, arhitekturo in načinom življenja. To je ključnega pomena za ohranjanje kulturne dediščine, saj otroci skozi igro in vsakodnevne aktivnosti spoznavajo in cenijo preteklost ter pomen lastne kulture.
- 2. Vzgajanje vrednot:** Kulturna dediščina močno vpliva na vrednote posameznika in družbe. Preko spoznavanja tradicij in kulturnih značilnosti otroci razvijajo spoštovanje do lastne kulture, kar prispeva k njihovi osebni rasti in oblikovanju vrednot, kot so spoštovanje, povezanost z naravo, solidarnost in odgovornost.
- 3. Razvoj veščin:** Vasica bo otrokom omogočila razvoj gibalnih, socialnih in jezikovnih veščin. Sodelovanje pri igri, skupinskih dejavnostih in raziskovanju okolja prispeva k celostnemu razvoju otroka. Otroci se bodo učili sodelovanja, reševanja problemov, komunikacije in ustvarjalnosti.
- 4. Trajnostna vzgoja:** Vasica bo otroke učila o trajnosti, ne samo v okoljskem smislu, ampak tudi v odnosu do sočloveka in vrednot. Otroci bodo spoznali pomen trajnostnega ravnanja, odgovornosti do okolja in pomena ohranjanja dediščine za prihodnje generacije.

Izzivi

- 1. Prostorski in finančni izzivi:** Postavitev vasice zahteva ustrezen prostor in finančna sredstva. Potrebno bo zagotoviti, da je prostor varno zasnovan in primeren za otroke, hkrati pa da so sredstva učinkovito porabljena za gradnjo in vzdrževanje vasice.
- 2. Integracija v kurikulum:** Vasica mora biti smiselno vključena v vsakodnevne dejavnosti in kurikulum vrtca. Pedagoški kader bo moral razviti dejavnosti, ki bodo otroke na naraven način vključevale v raziskovanje vasice in učenje skozi igro.
- 3. Dolgotrajna vzdržnost projekta:** Zagotoviti bo treba, da projekt ni le enkratni, temveč trajnostni in dolgoročno vključen v življenje vrtca. To vključuje vzdrževanje vasice, njeno prilagajanje potrebam otrok ter nenehno razvijanje novih aktivnosti, ki bodo ustrezale različnim starostnim skupinam.

Pričakovanja

- 1. Povečanje povezanosti otrok s kulturno dediščino:** Pričakuje se, da bodo otroci pridobili globlje razumevanje in spoštovanje do slovenske kulturne dediščine, kar bo prispevalo k njihovem osebnemu in družbenemu razvoju.
- 2. Izboljšanje veščin in kompetenc:** S sodelovanjem v dejavnostih povezanih z vasio se pričakuje, da bodo otroci izboljšali svoje gibalne, socialne in jezikovne veščine, kar bo pozitivno vplivalo na njihov celostni razvoj.
- 3. Pozitivni vpliv na skupnost:** Vasica bo delovala kot središče za povezovanje otrok, staršev, vzgojiteljev in širše skupnosti. S tem projektom vrtec ne bo le obeležil svoj jubilej, temveč tudi prispeval k trajnostnemu razvoju lokalne skupnosti.

Postavitev slovenske vasice v vrtcu Antona Medveda Kamnik je zato več kot le obeležitev jubileja; je pomemben korak k vzgoji odgovornih, kulturno ozaveščenih in trajnostno naravnanih otrok, ki bodo nosilci naše prihodnosti.

Postavitev slovenske vasi v vrtcu je bila pomembna zaradi več razlogov, ki so vsi povezani z izobraževalnim in kulturnim pomenom te dejavnosti:

- 1. Ohranjanje kulturne dediščine:** Postavitev slovenske vasi otrokom pomaga spoznati in razumeti bogato kulturno dediščino Slovenije. S tem se ohranjajo tradicije, običaji, arhitektura in način življenja preteklih generacij, kar je ključno za ohranjanje nacionalne identitete.
- 2. Izobraževalni namen:** Otroci se preko igre in opazovanja učijo o tradicionalnem načinu življenja na podeželju, o arhitekturnih značilnostih slovenskih hiš, o delih, ki so jih opravljali naši predniki, ter o naravi in okolju, ki je obdajalo te vasi.
- 3. Spodbujanje domišljije in ustvarjalnosti:** Ustvarjanje in raziskovanje slovenske vasi spodbuja otrokovo domišljijo, kreativnost in motoriko, saj otroci sodelujejo pri gradnji in oblikovanju različnih elementov vasi.
- 4. Socialni razvoj:** Aktivnosti, povezane s postavitvijo vasi, otroke učijo sodelovanja, skupinskega dela in spoštovanja dela drugih. Otroci se naučijo deliti naloge in sodelovati pri skupnem projektu.
- 5. Krepitev narodne zavesti:** Otroci, ki se že zgodaj spoznajo s svojo kulturno dediščino, razvijajo občutek pripadnosti in narodne zavesti, kar je pomembno za njihov osebni razvoj in ponos na svojo kulturo.

Vse te komponente so ključne za celosten razvoj otrok in jim pomagajo pri razumevanju in cenjenju lastne kulturne dediščine.

Finančni vidik projekta Slovenska vas je bil zelo zahteven, saj je bilo potrebno zagotoviti zadostna sredstva za uresničitev te ambiciozne zamisli. Projekt je vključeval več virov financiranja in zahteval veliko angažiranosti s strani vrtca, občine in širše skupnosti.

Viri financiranja in trud

1. **Namenska sredstva občine:** Pomemben del sredstev je prispevala občina, ki je prepoznala pomen projekta za ohranjanje kulturne dediščine in razvoj otrok. Občina je zagotovila namenski proračun, ki je bil ključnega pomena za pokritje osnovnih stroškov postavitve slovenske vasice, vključno z nakupom materialov, gradbenimi deli in urejanjem prostora.

Zahvala gre tudi Občini Kamnik, ki ni pomagala samo z denarnimi sredstvi, ampak tudi s posebnim čutom do naših otrok, saj nas vedno podprejo pri naših podvigih.»

1. **Donatorstvo v Sklad vrtca:** Vključitev lokalnih podjetij, organizacij in posameznikov je bila ključna za pridobitev dodatnih sredstev. Donatorji so prispevali finančna sredstva, opremo ali storitve, kar je bistveno pripomoglo k uspehu projekta. Sodelovanje z donatorji je okrepilo vezi med vrtcem in skupnostjo ter omogočilo, da je vasica zaživela v vsej svoji raznolikosti.
2. **Svoj trud in angažiranost:** Ogromen del truda je prispeval tudi kolektiv vrtca, starši in prostovoljci. Njihova predanost in vloženo delo sta bila neprecenljiva. Sodelovali so pri fizičnih delih, organizaciji dogodkov za zbiranje sredstev, iskanju donatorjev in promociji projekta. Njihova energija in čas, ki so ga vložili v projekt, sta dokaz, kako močno je bila skupnost povezana v skupnem cilju.

Izjemen pomen skupnega napora

Kljub finančnim izzivom je bil projekt uspešno izpeljan, predvsem zaradi sinergije različnih virov in naporov. Namenska sredstva občine so omogočila trden finančni temelj, medtem ko so donacije in trud skupnosti omogočili, da je projekt zaživel v polni meri. To poudarja pomembnost sodelovanja in skupnega prizadevanja, ko gre za projekte, ki imajo tako velik vpliv na razvoj otrok in ohranjanje kulturne dediščine.

Zahtevnost finančnega vidika projekta je torej še dodatno okrepila vrednost doseženega rezultata in pokazala, kako lahko skupnost z združenimi močmi uresniči velike cilje.

Idejna zasnova projekta **Slovenska vas** je rezultat tesnega sodelovanja med različnimi strokovnjaki, ustvarjalci in zaposlenimi v vrtcu Antona Medveda Kamnik, ki so s svojimi edinstvenimi prispevki pripomogli k uresničitvi te čudovite zamisli.

Sodelovanje arhitektov in ilustratorke

- 1. Arhitekti:** Pri zasnovi Slovenske vasice so pomembno vlogo odigrali arhitekti, ki so projekt oblikovali z mislijo na varnost, funkcionalnost in estetsko vrednost prostora. Njihova naloga je bila ustvariti prostor, ki bo otrokom omogočal ne le igro, temveč tudi učenje skozi doživetje tradicionalnih slovenskih pokrajin in načinov življenja. Arhitekti so poskrbeli, da vasica odraža značilnosti slovenskih krajin, kar omogoča otrokom, da se povežejo s kulturno dediščino na zelo pristen način.
- 2. Ilustratorka:** Projekt je obogatila tudi sodelujoča ilustratorka, ki je ustvarila čudovite ilustracije, povezane z zgodbicami, ki so jih napisala ena od vzgojiteljic. Ilustracije so prinesle zgodbe v življenje, saj so otrokom omogočile vizualno predstavitev preteklega življenja v slovenskih pokrajinah. Vsaka ilustracija ni le estetsko privlačna, temveč tudi izobraževalna, saj otrokom prikazuje, kako je bilo nekoč, katere orodje in inštrumente so uporabljali, ter kako so živeli naši predniki.
- 3. Zgodbice:** Vzgojiteljica vrtca je pripravila krajše zgodbice, ki so temeljile na različnih slovenskih pokrajinah. Te zgodbice otrokom omogočajo, da skozi pripovedi spoznajo zgodovino, običaje in življenje ljudi v različnih delih Slovenije. Vsaka zgodba je zasnovana tako, da je enostavna za razumevanje, hkrati pa bogata z informacijami, ki otrokom omogočajo globlje razumevanje kulturne dediščine.
- 4. Prikaz orodij in inštrumentov:** Poleg zgodbic in ilustracij so v projektu vključeni tudi prikazi tradicionalnih orodij in inštrumentov, ki so jih ljudje uporabljali v preteklosti. To omogoča otrokom, da se preko dotika in uporabe teh predmetov povežejo z zgodovino in bolje razumejo vsakdanje življenje nekdanjih generacij. Strokovni in tehnični delavci vrtca: Pomemben del projekta so prispevali strokovni in tehnični delavci vrtca, ki so s svojim znanjem in veščinami pomagali pri izvedbi idejne zasnove. Njihovo delo je vključevalo vse od priprave terena, izdelave posameznih elementov vasice, čudovitih hišic in seveda opreme hišic do zagotavljanja, da je prostor varen in primeren za otroke. Njihova predanost in natančnost sta bila ključna za uspeh projekta.
- 5. Vodstvo vrtca:** Vodstvo vrtca je imelo ključno vlogo pri uresničitvi projekta Slovenska vas. S svojo vizijo in odločnostjo so omogočili, da je ideja prešla od zasnove do realizacije. Njihova podpora in usmerjanje sta bila ključna, da so vsi udeleženi videli vrednost in pomen projekta ter se trudili prispevati po svojih najboljših močeh.

Sklep

Projekt Slovenska vas je tako rezultat usklajenega sodelovanja arhitektov, ilustratorke, strokovnih in tehničnih, seveda tudi administrativnih delavcev ter vodstva vrtca. Vsak član ekipe je prispeval svoj košček v mozaik, ki skupaj predstavlja bogato, izobraževalno in kulturno dragoceno izkušnjo za otroke. Projekt ne le, da obeležuje pomemben jubilej vrtca, ampak tudi služi kot trajna zapuščina, ki bo otrokom in skupnosti še naprej prinašala znanje, radost in spoštovanje do naše kulturne dediščine.

Naša slovenska vas – v pesmi, plesu, besedi in sliki

Enota Pestrna

V vrtcu Pestrna smo se v letošnjem šolskem letu vključili v projekt **“Leto kulture, umetnosti in glasbe”**, v okviru katerega smo zasnovali rdečo nit z naslovom:

“Slovenska vas v pesmi, plesu, besedi in sliki”.

Skozi igro, raziskovanje, ustvarjanje in druženje smo skupaj z otroki odkrivali lepote in posebnosti naše domovine. Slovenijo smo spoznavali skozi štiri pokrajine – **Prekmurje, Dolenjsko, Primorsko in Gorenjsko** – vsako pa predstavljajo prav posebne **interaktivne hišice**, ki spodbujajo igro in raziskovanje.

Prekmurje – buče in ustvarjalnost

Na potovanju po Prekmurju so nas spremljale **buče**. Otroci so spoznavali bučno olje, bučna semena in ustvarjali umetnine iz buč. Prisluhnili so pravljici **“Buča debeluča”**, peli pesem o bučah in se zabavali z igro **“bučo krast”**. Največ zanimanja pa je poželo pravo **lončarsko vreteno**.

Dolenjska – grozdje, kruh in dobra volja

Na Dolenjskem smo **prešali grozdje**, pekli kruh in pletli pletenice. Otroci so se preizkusili v starih običajih in spoznali igro **“Ali je kruh že pečen?”**. Ustvarili so vinsko trto in spoznali, kako so nekoč prali perilo z **ribežnom**. Dan smo zaključili ob dolenjski glasbi in plesu.

Primorska – oljke in pesniki

Primorska nas je razvajala z vonjem po **oljkah in pici**. Okušali smo kruh z olivami in sadne sladice, si ogledali risanko **“Moja mati čuha kafe”**, ter poslušali dela primorskih pisateljev in pesnikov, kot sta Srečko Kosovel in France Bevk. Zabavali smo se ob igri **“Kangl'ca, kangl'ca”** in lovili ribice z magnetki.

Gorenjska – Kekec in krompir

Na Gorenjskem je zadišalo po **krompirju**, ki so ga otroci sami oprali, narezali, kuharice pa spekle. Gledali smo film **“Kekčeve ukane”**, peli **“Jaz pa pojdem na Gorenjsko”**, občudovali **Triglav**, ter spoznali **narodno nošo**. Ob zvokih harmonike smo zaplesali in zapeli.

Učenje skozi igro

Naše **interaktivne hišice** predstavljajo pravo malo slovensko vas. Vsaka hišica ima didaktične pripomočke, s katerimi otroci razvijajo svojo radovednost in domišljijo:

- v Prekmurju lončarsko vreteno,
- na Dolenjskem prešo,
- na Primorskem kavni mlinček in ribolov,
- na Gorenjskem pa kurišče na drva.

S ponosom lahko rečemo, da otroci s pomočjo igre spoznavajo kulturno dediščino Slovenije na dostopen, živahen in izkustven način. Naša slovenska vas ni le projekt – je srce naše skupnosti, ki otrokom odpira vrata v svet slovenskih običajev, narave in umetnosti.

Česar je polno srce, o tem usta rada govore.

(slovenski pregovor)

Klavdija Grčar

vzgojiteljica, enota Pestrna

ČAROBNOST PREKMURJA

(Melita Lah)

PREKMURJE v sebi
skrivnostnost ima,
je prava čarobna pokrajina.

Pustolovski duh
se v tebi naseli,
saj v PREKMURSKIH vasicah
je res kaj videti.

PREKMURSKA hišica
je res pravljíčna,
narejena iz zemlje, slame
in s sončnimi barvami obarvana.

Lončarstvo v PREKMURJU
velik ugled ima,
lončki in sklede lončarjev
so res nekaj posebnega.

Ko pa na Muri
oglasi se mlin,
ja, takrat pa to
PREKMURSKI je najlepši spomin.

PREKMURSKA dekleta in žene

prave kuharice so,
saj PREKMURSKE sladice
vsem še kako v slast gredo.

Ko ob večerih včasih
v PREKMURSKI hiši ljudje so se zbrali,
takrat so se ob peči na »kolm kišto« posedli
in si zgodbe o skrivnostnih bitjih PREKMURJA pripo-
vedovali.

Res, stare PREKMURSKE vasice
s skrivnostjo prežete so
in, če zamižiš, se sprostiš,
zaslišiš kako nekje v daljavi gosli godejo.

PUSTOLOVŠČINE V ČAROBNI DEŽELI PREKMURJA

Bilo je enkrat v čarobni deželi Prekmurja, kjer so se hiše dotikale neba in polja šumela v sozvočju z vetrom. V eni od teh hiš sta živela Lenči, prikupna deklica stara pet let, in njen prijatelj Matevž. Njuna hiša prekmurska hiša je stala sredi čudovite narave. Hiša je bila narejena iz zemlje in slame ter pobarvana s čudovitimi barvami.

Nekega sončnega dne sta se Lenči in Matevž odpravila na pustolovščino. Njuna prva postaja je bil lončarski krog, kjer sta spoznala gospo Majdo, spretno lončarko. Gospa Majda jima je pokazala, kako se iz gline oblikujejo čudoviti lončki in sklede. Lenči in Matevž sta si prav hitro omislila svoje umetniške kreacije. Naslednja postaja je bila mlinarstvo, kjer sta srečala dedka Frančka. Dedek Franček je imel star mlin, ki je mlel moko za okusno prekmursko gibanico. Pomagala sta mu zavrteti mlin, dokler se ni iz mlinca usula dišeča moka.

Kaj kmalu jima je začelo kruliti po želodčku. Odpravila sta se domov, v prekmursko hišo. Tam ju je pričakala babica Ana, ki je iz moke speklaslavno prekmursko gibanico. Vonj gibanice je napolnil hišo, in kmalu jeokusna gibanica pristala v želodčkih, polnih veselja, radosti inokusne gibanice.

Da se želodček malo pomiri, sta se odpravila v sobo, kjer je stala čudovita, malo zaprašena skrinja. Lenči je odkrila stare čarobne knjige s pravljičami. S prijateljem Matevžem sta se poglobila v zgodbe o čarobnih bitjih in dogodivščinah po Prekmurju.

Take podobne skrinje, ki so jim rekli tudi kolnikiste, so bile namenjene shranjevanju premoga. Dedek Franček jima je pokazal skrinjo, ki je bila polna črnih in bleščečih koščkov premoga. Lenči in Matevž sta se začela učiti, kako iz premoga narediti oglje, ki je služilo kot kurivo za ogrevanje prekmurske hiše v mrzlih zimskih dneh. Skupaj z dedkom Frančkom sta se naučila, kako premog pravilno pripraviti, da bo gorelo svetlo in toplo.

Ko je sonce zašlo in zvezde obsijale nočno nebo, sta Lenči in Matevž zadovoljna zaspala v svoji prekmurski hiši. Zgodba o njunih pustolovščinah se je nadaljevala, saj sta vedela, da ju v Prekmurju še čaka veliko čarobnih dogodivščin.

ČAR DOLENJSKE

(Melita Lah)

Tam na DOLENJSKEM,
pod gričem zelenim je hišica stala.

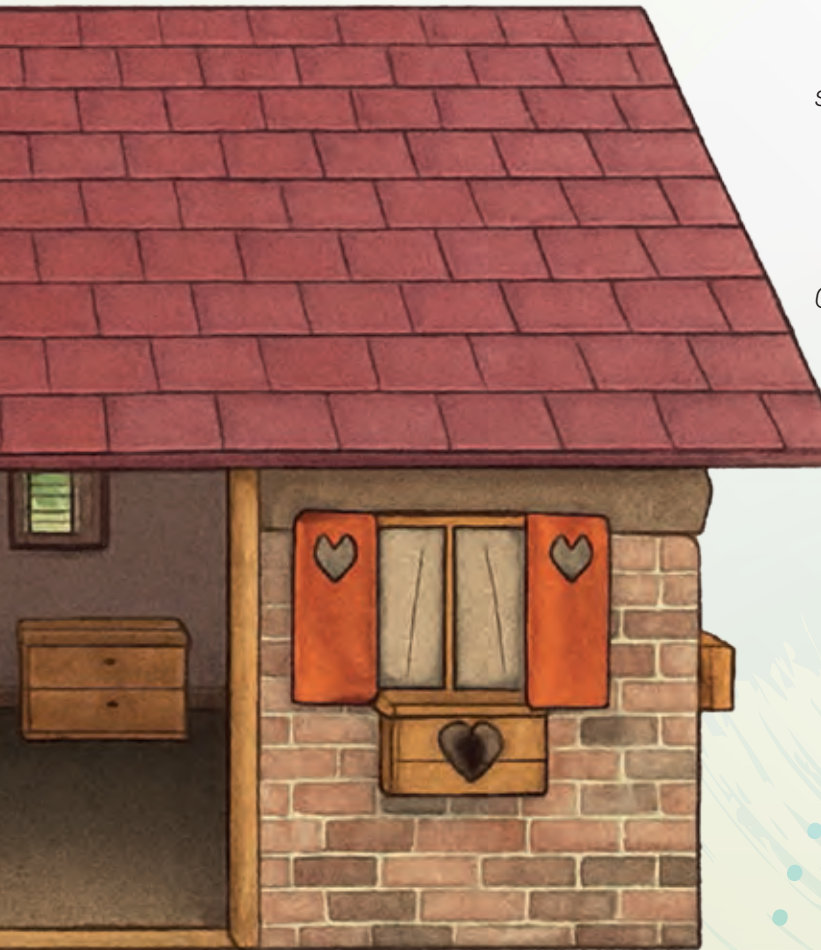
Bila je čarobna
in nič kaj bahava.

Rdeča nje streha
se je v soncu bleščala,
v deževnih dneh pa je
skrivnostne zgodbe pripovedovala.

Tam zadaj, za hišo,
vodnjak se bohoti.
Otrok in vsak drug lahko se odžeja,
tudi osvežitve lahko se nadeja.

Vinograd razkošni
za hišo stoji,
grozdje presladko
na mogočni trti zori.

Pri preši sedi
par veselih otrok,
saj iz preše te močne
cedi res okusen se sok.

Tam spet čebelica pridna
nabira sladki med.
Prijazni čebelar v čebelnjaku
se trudi vzpostaviti red.
Panjske končnice
čebelicam kažejo pot,
vsem nam pa pripovedujejo
nešteto pravljčnih zgodb.

Gospodinje DOLENJSKE
so pridne zelo,
pečejo razne pogače
in res dobro kuhajo.

Tako pač je na DOLENJSKEM,
res se je taka beseda drži,
da s tradicijo in naravo
vsak od nas dobro živi.

Tradicija DOLENJSKE
globoke korenine ima,
v naravi pa si lahko
sprostimo telo in duha.

ČAROBNA HIŠA DOLENJSKE: KRAJ, KJER OTROCI SREČUJEJO NARAVO IN TRADICIJO

V majhni vasici na Dolenjskem, pod hribom, je stala čarobna hiša. Bila je posebna in posejana z značilnostmi te čudovite pokrajine.

Imela je rdečo streho, ki je kar klicala sonce, naj se zasmeji nanjo. Okoli hiše se je razprostiral čudovit vinograd, poln sočnih grozdov. Otroci so radi pomagali babici, ko je bilo čas za trgatve. Z rožnatimi lici so trgali grozdje in se ob tem smejali.

Nedaleč stran od hiše je stala velika preša, s katero so stiskali grozdje, da bi dobili okusen grozdni sok. Otroci so se vrteli okoli preše in opazovali, kako se kapljice soka stekajo v posodo. To je bilo zabavno in sladko delo.

Na dvorišču hiše so bili čebelnjaki, polni pridnih čebel. Čebelar Oton je skrbel zanje in jim pel pesmi, da so bile srečne. Ob hiši so stali panji s čudovitimi panjskimi končnicami. Vsaka panjska končnica je pripovedovala svojo zgodbo, kot slikovita knjiga na prostem. Otroci so se tako ob

panjskih končnicah učili o zgodovini, tradiciji in pomenu narave. Vsakokrat, ko so obiskali Dolenjsko, so se z veseljem ustavili ob panjskih končnicah, ki so pripovedovale zgodbe tega čarobnega kraja.

V hiši so stali kosi značilne posode z Dolenjskega. Babica jih je uporabljala za kuhanje najokusnejših jedi. Otroci so z zanimanjem opazovali, kako se v tej posebni posodi pripravlja okusna hrana.

In ne nazadnje, ob hiši je stal vodnjak s prodom. Otroci so radi hodili tja in se igrali ob vodi. Skupaj so pili osvežilno vodo in se poleti ohlajali ob vodnjaku.

Tako je Dolenjska postala čaroben kraj, poln zanimivih stvari za otroke. Vsi otroci iz okolice so se radi igrali tam, spoznavali Dolenjsko in se učili, kako pomembno je skrbeti za naravo in tradicijo.

SONČNA PRIMORSKA

(Melita Lah)

Ob obalah, na morju
so PRIMORSKE vasice doma,
ki zob časa jim
nikakor ne pride do dna.

Ponosno stojijo,
s soncem živijo,
z burjo PRIMORSKO
se uspešno borijo.

Hiša PRIMORSKA res posebna je,
položne strehe, kamnito zidovje,
to značilno za
PRIMORSKO hišo je.

PRIMORSKO kamnoseštvo
zaslužno je za to,
da zidovje PRIMORSKIH hiš
burji vedno kljubovalo bo.

V vsaki PRIMORSKI hiši
še danes po kavi diši,
to še iz starih časov drži,
saj pravi mlinček kavna zrna drobi.

Pa čeprav včasih le po cikoriji
ali ječmenu je dišalo,
vonj in okus je bil tak
kot bi šlo za pravo kavo.
Pred PRIMORSKO hišo pravo
pa stalo je tudi posebno stojalo.
Stojalo služilo je za to,
da po soncu dišalo je oprano perilo.

Na PRIMORSKEM pa tudi
zelo okusne so jedi.
To je znamenita ribja juha
in sveži morski sadeži.

S kulinariko, tradicijo
in obrtjo,
PRIMORSKA vsakogar bo očarala
s svojo pristnostjo.

ČAROBNA PRIMORSKA HIŠA: KAMNOSEŠTVO, KAVA IN OKUSI TRADICIJE

V majhni vasi ob obali, kjer sonce vedno sije in veter nežno boža obraz, je nekoč stala čarobna primorska hiša. Ta hiša ni bila običajna, temveč prav posebna, saj je bila narejena iz kamnov, ki so jih izbrali spretni kamnoseki.

V tej hiši je živela družina Novak. Oče Marko je bil pravi mojster v kamnoseštvu, vsak dan je oblikoval čudovite kamnite izdelke. Mama Ana pa je bila prava kuharska mojstrica, ki je znala pripraviti najokusnejše primorske jedi, kot so slastna ribja juha, ulovljeni morski sadeži in tradicionalna primorska solata z okusnimi figami. Skupaj sta ustvarjala čarobne trenutke za svoje otroke: za Petra, Emo in Majo.

Njihova hiša je imela čudovit mlinček za kavo, ki ga je oče Marko uporabljal vsako jutro. Otroci so radi posedali ob mlinčku in opazovali, kako se kavna zrna spreminjajo v dišečo kavno mešanico. Bilo je kot čarobno potovanje vonjav in okusov.

V tej čarobni primorski hiši sta tradicija in sodobnost prepletali svoje niti. Družina Novak je ob posebnih priložnostih nosila tradicionalna primorska oblačila. Oče Marko je v takih trenutkih oblekel svojo belo srajco s črnimi vezmi, ki so prikazovale spretnost kamnoseštva, mama Ana pa je nosila čudovito rožnato opravo, ki je izražala njeno veščino pri kuhanju primorskih jedi.

Vsako jutro, ko je sonce posijalo, so bila na vrsti tradicionalna opravila. Mama Ana je pripravila košaro za pranje perila, polno oblačil, in s pomočjo otrok so se lotili pranja. Starejša otroka, Peter in Ema, sta visela ob stojalu za perilo, kjer so se oblačila hitro sušila na soncu, medtem ko je Maja, najmlajša, veselo stala ob strani in pomagala s ščipalkami. Najbolj priljubljena igra družine Novak je bila „lovimo ribe“. Otroci so s pomočjo očeta Marka izdelali male lesene ribe, ki so jih nato lovili z vrvi. Bila je igra smeha in veselja, ki je družino še bolj povezala.

Tako je v tej čarobni primorski hiši vsak dan prinesel nove dogodivščine in priložnosti za učenje, ob katerih se je družina Novak še bolj povezala in cenila bogato dediščino svojega kraja.

LEPO JE NA GORENJSKEM

(Melita Lah)

Na GORENJSKEM

lepe so vasi,
pravo GORENJSKO hišo
rdeč nageljček krasi.

GORENJSKA pokrajina
pod planinami je doma.
Tam na planini pa stoji
ena prav lepa hišica.

Ta hišica mala,
zgrajena iz skodel in lesa,
tam pastirji s svojo čredo
si sprostijo telo in duha.

Ljudje, ki obiščejo
hišico to,
napolnijo si dušo
in telo.

Trnič pa
prav posebno vlogo ima,
to je naš sir,
ki postal je zveda sveta.

Na GORENJSKEM,
v okrilju neokrnjene narave
se zbirajo ljudje,
ki želijo si samo energije prave.

MIHA, PASTIR IN USTVARJALEC TRNIČEV NA VELIKI PLANINI

Nekoč je na Veliki planini, kjer so se črede krav spomladi odpravile na pašo, stala majhna hiška sredi zelenih pašnikov. Ta hiška je bila dom pastirja Miha.

Miha je bil mlad pastir, star komaj pet let, a že zelo spreten pri opravljanju svojih pastirskih dolžnosti. Hiška, v kateri je živel, je bila majhna, a udobna, zgrajena iz skodel, to so lesene deščice. V njej je bila velika miza, mentrga, na kateri je Miha rad gnetel kruh. Ob strani hiške je stala stara krušna peč, v kateri je pekel kruh.

Vsako jutro je Miha oblekel svoja pastirska oblačila - majico s kratkimi rokavi, kratke hlače in svoj prepoznaven klobuk. Svoje pastirske palice pa nikoli ni pozabil, saj mu je bila v veliko pomoč pri vodenju krav po planini. Ampak Miha ni bil le pastir. Bil je tudi spreten pri izdelovanju trničev. Trniči so tradicionalni slovenski siri, ki se odlikujejo po svoji posebni obliki in okrasju. S svojimi trniči je razveseljeval svo-

je starše in druge pastirje na Veliki planini. Vsakemu je naredil svoj, prav poseben trnič, ki ga je okrasil z različnimi vzorci ali zelišči, ki jih je sam nabral kar na Veliki planini, ter s posebnimi lesenimi reliefi. Tako je Miha preživel svoje dni na čudoviti Veliki planini, skrbel za krave, gnetel kruh, pekel v krušni peči, nosil svoja pastirska oblačila in izdeloval čudovite trniče. Vsak dan je bil poln dogodivščin, in vsak dan je bil srečen otrok, srečen na Veliki planini.

Založnik: Vrtec Antona Medveda Kamnik

Za založnika: mag. Liana Cerar

Prispevki in fotografije: strokovni delavci Vrtca
Antona Medveda Kamnik

Avtorica fotografij: Simona Ftičar Nose

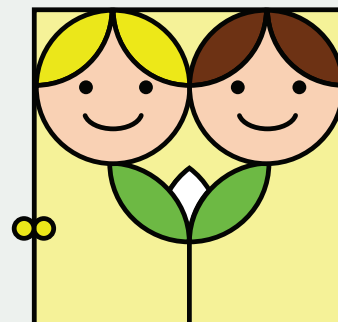
Ilustracije: Larisa Uranič Gorjan

Oblikovanje: Trgomar d.o.o

Tiskarna: Trgomar d.o.o

Leto natisa: 2025

Vrtec Antona Medveda Kamnik

Novi trg 26b, 1240 Kamnik

splet: www.vrtec-kamnik.si

e: info@vrtec-kamnik.si

Tel.: 01 830 33 30

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja Evropa investira v podeželje

arnes

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
Kvalifika in, rasti, prosperiteta